

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СФЕРІ НАДЗВИЧАЙНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ СИТУАЦІЙ

Михайленко С. В.

НК – Купчак М. Я. к.п.н.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Ратифікувавши Угоду про асоціацію між Україною і Європейським Союзом та Європейським співтовариством з атомної енергії, Україна отримала можливість стати повноцінним членом ЄС. У зв'язку з цим Президентом України було схвалено Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020", яка визначила першочергові пріоритети оборонних, політико-правових, соціально-економічних умов розвитку України. Особливу увагу зосереджено на безпеці життя та здоров'я людини, яка неможлива не тільки без ефективної медицини, захищеності соціально вразливих верств населення, але і від безпечного стану довкілля, доступу до якісної питної води, а також від безпечних харчових продуктів та промислових товарів [3].

Проблема попередження і ліквідації надзвичайних екологічних ситуацій прямо чи опосередковано регламентована майже 200 нормативно-правовими актами різної юридичної сили. Проте кількісне зростання законодавства не означає її якісної досконалості, через те, що не становить єдиної системи, містить колізії та прогалини. У зв'язку з цим основними напрямками у врегулюванні суспільних відносин при надзвичайних екологічних ситуаціях є формування правового простору, а саме:

1. вдосконалення і реалізація державної екологічної політики у сфері функціонування державної системи попередження і реагування на надзвичайні екологічні ситуації;
2. підвищення стійкості та ефективності функціонування об'єктів і галузей економіки в умовах надзвичайної екологічної ситуації;
3. забезпечення безпеки населення і навколишнього природного середовища та попередження і ліквідація надзвичайних екологічних ситуацій;
4. матеріально-технічне і фінансове забезпечення, створення надзвичайних резервних фондів;
5. державний контроль, а також нагляд за виконанням заходів щодо забезпечення безпеки населення і територій від аварій та катастроф природного і техногенного характеру [4].

Законодавство у сфері регулювання суспільних відносин при виникненні надзвичайних екологічних ситуацій включає в себе значну кількість нормативно-правових актів. Зокрема, норми права, які спрямовані на регулювання захисту населення і територій, містяться в Конституції України, Законах України, Міжнародних нормативно-правових актах, ратифікованих Україною, Постановах Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, Указах і Розпорядженнях Президента України, міжвідомчих та відомчих нормативно-правових актах місцевих державних адміністрацій і органів місцевого самоврядування, актах спеціальних органів управління, які приймаються у разі необхідності в умовах надзвичайної екологічної ситуації.

Загальні пріоритети системи забезпечення екологічної безпеки визначають міжнародно-правові акти, що закріплюють правовий статус особи, права і свободи, які не можуть бути обмежені в особливих умовах, це:

1. Міжнародна Хартія прав людини;
2. Загальна декларація прав людини;
3. Угода про взаємодію у сфері запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру та ін.

Україна ратифікувала низку угод з міжнародними організаціями, зокрема з ООН – Рамкова Конвенція з надання допомоги у сфері цивільного захисту, Хіоська рамкова програма дій на 2005 – 2015 роки; з НАТО – Меморандум про взаєморозуміння щодо планування при надзвичайній ситуації цивільного характеру та ін. Важливим джерелом міжнародного права, яке безпосередньо стосується питань розвитку українського законодавства у сфері регулювання відносин між екологічними системами є Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейським співтовариством та його державами-членами від 14 червня 1994 року.

Великого значення для вирішення проблеми нормативно-правового регулювання суспільних відносин при виникненні надзвичайних екологічних ситуацій набуває аргументування необхідності розмежування сфери застосування екологічного законодавства та законодавства з питань надзвичайних ситуацій. У межах екологічного законодавства мають вирішуватися питання екологічної реабілітації територій, негативні зміни в екосистемі які мають стійкий, необоротний характер, а в межах законодавства про надзвичайні ситуації – питання оперативного реагування на аварії, катастрофи, стихійні лиха, що створюють загрозу для життя і здоров'я людини.

Напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення державного регулювання у сфері надзвичайних екологічних ситуацій є:

1. Врахування міжнародних, національних, регіональних та місцевих особливостей розвитку законодавства щодо державного регулювання суспільних відносин при надзвичайних екологічних ситуаціях;

2. Впровадження законодавства України шляхом прийняття новітніх нормативно-правових актів, механізмів їх реалізації за принципом економічної ефективності їх дії;

3. Удосконалення процедур оцінки навколишнього природного середовища, техногенного впливу та цивільного захисту населення;

4. Стимулювання обізнаності широких верств населення з новітніми нормативно-правовими актами у галузі екології [5].

Систематичне удосконалення законодавчого та нормативно-правового забезпечення, приведення його у відповідність до екологічних та економічних можливостей держави є важливим фактором підвищення ефективності діяльності держави щодо регулювання суспільних відносин при надзвичайних екологічних ситуаціях.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст.141.

2. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VІЗ. *Урядовий кур'єр*. 2012 № 220.

3. Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». *Урядовий кур'єр*. 2015 № 6.

4. Чубенко А. Г. Теоретико-правові засади фінансування системи цивільного захисту в Україні : Монографія – Київ : НАВС, 2011.

5. Жукова Л. А. Державне управління у сфері цивільного захисту в Україні : функціонально-структурний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. управління : спец. 25.00.02. «Механізми державного управління» / Л. А. Жукова. – К., 2007.